

การสำรวจการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วย
บริการผสมสารละลายยาต้านมะเร็ง และอาหารที่ให้
ทางหลอดเลือดดำ

นาย ทรงธรรม จังภักทรกุล
นางสาว ทิยาวรรณ สุขเข้ม

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2547

SURVEY OF THE IMPLEMENTATION AND WORK
OF CYTOTOXIC AND NUTRIENT
INTRAVENOUS ADMIXTURE UNIT

MR. SONGTHAM JANGPATTARAKUL
MISS TIWAWAN SUKCHAM

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULLFILMENT
OF THE REQUIREMENT FOR
THE BACHELOR DEGREE OF SCIENCE IN PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY

2004

โครงการพิเศษ

เรื่อง การสำรวจการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วยบริการผสม

สารละลายยาต้านมะเร็ง และอาหารที่ให้ทางหลอดเลือดดำ

.....

(นาย ทรงธรรม จักรกุล)

.....

(นางสาว ทิววรรณ สุขเข้ม)

.....

(รศ.ดร. บุษบา จินดาวิจักษณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

การสำรวจการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วยบริการผสม สารละลายยาต้านมะเร็ง และอาหารที่ให้ทางหลอดเลือดดำ

ทรงธรรม จักรกุล, ทิววรรณ สุขเข้ม

อาจารย์ที่ปรึกษา: บุษบา จินดาวิจักษณ์

ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำสำคัญ: อาหารที่ให้ทางหลอดเลือดดำ, สารละลายยาต้านมะเร็ง, การสำรวจการจัดตั้ง

จากรายงานการศึกษาการสำรวจงานบริการเภสัชกรรมโรงพยาบาลในประเทศไทย ซึ่งดำเนินการในปี พ.ศ. 2546 พบว่ายังมีหน่วยบริการผสมสารละลายยาต้านมะเร็งและอาหารที่ให้ทางหลอดเลือดดำเป็นจำนวนน้อย การศึกษานี้จึงจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจวิธีการจัดตั้งและดำเนินงานของหน่วยบริการผสมสารละลายยาต้านมะเร็งและอาหารที่ให้ทางหลอดเลือดดำในโรงพยาบาลที่มีหน่วยบริการดังกล่าวแล้ว โดยแบบสอบถามจัดทำขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานปฏิบัติงานเภสัชกรรมโรงพยาบาลและส่งแบบสอบถามไปยังโรงพยาบาลจำนวน 70 แห่ง ได้แบบสอบถามตอบกลับจำนวน 37 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 52.9 โดยเป็นโรงพยาบาลที่มีหน่วยบริการผสมสารอาหารทางหลอดเลือดดำจำนวน 10 แห่ง สารละลายยาต้านมะเร็งจำนวน 13 แห่ง และปฏิบัติทั้งสองอย่างอีกจำนวน 14 แห่ง ผลการสำรวจพบว่าข้อปฏิบัติงานของโรงพยาบาลที่ให้บริการผสมอาหารที่ให้ทางหลอดเลือดดำและสารละลายยาต้านมะเร็งที่ปฏิบัติตามได้มากที่สุด ได้แก่ การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 70.8 และขั้นตอนการรับใบสั่งยา คิดเป็นร้อยละ 70.4 ตามลำดับ ส่วนข้อปฏิบัติงานที่ปฏิบัติตามได้น้อย คือ เทคนิคปลอดเชื้อ คิดเป็นร้อยละ 4.2 และ 3.7 สำหรับโรงพยาบาลที่ให้บริการผสมอาหารที่ให้ทางหลอดเลือดดำและสารละลายยาต้านมะเร็ง ตามลำดับ นอกจากนี้ในส่วนของงานบริการผสมอาหารที่ให้ทางหลอดเลือดดำ ยังมีปัญหาด้านห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 98.8 และงานบริการผสมสารละลายยาต้านมะเร็งมีปัญหารื่องห้องปฏิบัติงานผสม คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการศึกษาสรุปได้ว่าเทคนิคการผสมและสถานที่ในการผสมและเปลี่ยนเครื่องแต่งกายเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อการจัดตั้งและดำเนินงานซึ่งปัจจัยนี้แก้ไขได้และควรหาวิธีการแก้ไขต่อไป

Abstract

Survey of the implementation and work of cytotoxic and nutrient intravenous admixture unit

Songtam Jangpattarakul, Tiwawan Sukcham

Project advisor: Busba Chindavijak

Department of Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

Keyword: Total parenteral nutrition, cytotoxic admixture, survey of implementation

The 2003-survey of the clinical pharmacy services in hospitals showed a few number of hospitals having centers for compounding cytotoxic drug and parenteral nutrition (PN). This study was conducted to survey the implementation and running of cytotoxic and PN admixture. Hospitals which had these services reported from previous study were included. Questionnaire was developed and based on practice standards for hospital pharmacy and mailed to 70 hospitals. There were 37 responses (response rate=52.9%) which were 10 hospitals with PN admixing service, 13 hospitals with cytotoxic admixing service and 14 hospitals with both PN and cytotoxic admixing service. The results showed guidelines were followed in the process of end-product checking for those hospitals with PN admixing service (70.8%), and the process of receiving doctor's order sheet for those hospitals with cytotoxic admixing service (70.4%). On the other hand, the aseptic technique was followed both in hospitals with PN admixing service (4.2%) and cytotoxic admixing service (3.7%). In addition, the most serious problem found in the PN admixing service was gowning (98.8%) and in the cytotoxic admixing service was compounding area (100%). It was concluded that compounding technique, area of compounding, and gowning were the important factors which affected the implementation and running the service. However, these factors can be solved and the solving method should be further determined.